

PUOLUEHALLITUKSEN ESITYS

Nyt rakennetaan tulevaisuuden kuntia

- **Suomen kunnat ovat murroksessa. Soteuudistuksen jälkeen kuntien rooli muuttuu kokonaisvaltaisista hyvinvointikunnista kohti yhä vahvempia sivistys- ja elinvoimakuntia.**
- **Soten jälkeen myös talouden liikkumavara kunnissa on kaventunut ja samaan aikaan väestökehitys, eriytyminen ja monet muut ilmiöt vaativat kunnilta uudistumista.**
- **Kuntakenttä tarvitsee eväitä ja mahdollisuuksia rohkeaan uudistumiseen.**
- **Kunnat ovat ihmisten kotipaikkoja – arkisen elämän pohjaa ja palveluita.**
- **Kokoomus on kuntapuolue. Haluamme rakentaa kuntia hyvän arjen, kasvun, työn ja yrittämisen, opin, harrastamisen ja ikääntymisen pohjaksi niin, että ne toimivat ja palvelevat ihmisiä parhaiten, myös tulevina vuosikymmeninä.**
 - Kunnille annettavat uudet tehtävät ja velvoitteet rahoitetaan täysimääräisesti. Lisäksi on tarkasteltava kuntien nykyisiä tehtäviä kriittisesti siten, että kuntien lakisääteisten velvoitteiden määrää voidaan vähentää.
 - Kuntien talouden vahvistamiseksi jatkamme norminpurkua. Kunnilla on paljon sellaisia tehtäviä, joista luopumalla tai joita muuttamalla saadaan vahvistettua kuntien ydintoimintojen rahoitusta. Erityisen tärkeää on lisätä toimintavapautta siirtämällä sääntelyssä painopistettä keinojen yksityiskohtaisesta määrittelemisestä tavoitteisiin.
 - Suomen kuntakenttä on kirjava – ja hyvä niin. Kuntien, kaupunkien ja alueiden erilaisuus on koko suomalaisen yhteiskunnan voimavara. Kuntien erilaistuminen tulee nähdä mahdollisuutena. Kunnallista itsehallintoa on vahvistettava niin, että paikallisen harkinnan määrä tehtävien toteutustavassa lisääntyy. Kokoomus esittää, että käynnistetään kokeilu, jonka avulla kokeillaan miniminormiohjausta.
 - Väestörakenteen nopea muutos sekä muuttoliike haastavat suurinta osaa etenkin pienistä kunnista voimakkaasti jo nyt. Valtiolla on lopulta vastuu siitä, että ihmisten perusoikeudet toteutuvat kaikkialla.
 - Vahvistamme lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista. Vastuu koulutuspalveluista edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa. Tämä voi toteutua koulutuksen järjestäjätahon hakeutumisella joko järjestämisyhteistyöhön kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitokseen.
 - Valtionosuusjärjestelmä on uudistettava vastaamaan kuntien uutta roolia ja tehtäviä. Kuntien täytyy myös päästä hyötymään onnistuneesta elinvoiman kehittämisestä. Siksi kunnissa syntyvästä verotulosta, jonka syntymiseen kunta voi päätöksillään vaikuttaa, mahdollisimman suuren osan pitää jäädä kunnan omaan käyttöön. Samaan aikaan tulee huomioida kaikkien kuntien elinvoima ja kuntien välinen rahoituksen tasapaino.
 - Uutena tehtävänä kunnille tulee vastuu työvoimapalveluista vuoden 2025 alusta. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kuntien edellytykset tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja on varmistettava.
 - Maailma ympärillämme on monella tapaa murroksessa. Muuttuneen turvallisuustilanteen johdosta myös kuntien edellytykset valmiuteen ja varautumiseen on turvattava.

NYKYINEN TEKSTI

Kuntatalouden kurimus on katkaistava

- **Suurin osa Suomen kunnista on talousvaikeuksissa, ja monen suuremman kaupungin tilanne on heikentynyt. Koronakriisi on heikentänyt ennestäänkin haastavaa tilannetta entisestään. Kuntakenttä tarvitsee vaikuttavan tervehdyttämisohjelman.**
 - Kunnille ei voida antaa uusia tehtäviä ilman niiden täysimääräistä rahoitusta. Varsinkaan pienet kunnat eivät enää selviä niistä. Lisäksi meidän on tarkasteltava kuntien nykyisiä tehtäviä kriittisesti siten, että kuntien lakisääteisten tehtävien määrää voidaan vähentää.
 - Kuntien talouksien vahvistamiseksi me jatkamme myös norminpurkua. Teetämme kunnille laajan kuulemiskierroksen, jossa kunnilta kysytään näkemyksiä sellaisista kunnille säilytetyistä tehtävistä, joista luopumalla tai joita muuttamalla saadaan vahvistettua kuntien ydintoimintojen rahoitusta.
 - Väestörakenteen nopea muutos sekä muuttoliike haastavat suurinta osaa etenkin pienistä kunnista voimakkaasti jo nyt. Valtiolla on lopulta vastuu siitä, että ihmisten perusoikeudet toteutuvat kaikkialla.
 - Kannatamme sote-palveluiden pitämistä edelleen kuntien järjestämisvastuulla ilman uusien hallinnon tai verotuksen tasojen perustamista.
 - Lähivuosien väestökehityksen ja palvelutuotannon kasvavien haasteiden vuoksi meidän on välttämättä vahvistettava kuntarakennetta Paras-hankkeen tyypillisellä puiteohjauksella, joka tähtää nykyistä selvästi suurempiin ja toimintakykyisempiin kuntiin ja kuntien yhteistyöhön.